

i landbruget via EU-tilskud, statstilskud og så afskrivningsreglerne, der kaster landmænd ud i en hovedløs investeringsmølle?

Det er først og fremmest det forhold, at det er en markedsbestemt prisfastsættelse på jord og produktionsmidler, der gør, at al fremgang for erhvervet straks kapitaliseres i højere ejendomspriser. Hver gang staten, EU eller den lokale andel foretager sig noget, der gør det lettere og mere rentabelt at være landmand, så stiger priserne på jord og ejendom notorisk.

Derved tages fordelene fra dem, der går ind i erhvervet. De betaler for fordelene, idet de køber ejendommen, men gevinsten tilfalder sælgeren, der ofte er på vej ud af erhvervet. Og det er for øvrigt ligegyldigt, om forbedringen på landbrugsejendommen består i specielle lokale forhold, som andre har sørget for, såsom en god infrastruktur i området, eller om forbedringen er udført af landmanden, såsom dræning af jorden. Så øger det alt andet lige ejendommens værdi.

I dag ved enhver landmand, at ligegyldigt hvor dårlig jorden er, så udbetales der mindst over 2.000 kr. i braklægningsstilskud pr. ha. Derfor begynder prisfastsættelsen over de 2.000 kr., og hvad jorden kan producere, prissættes så oveni. Så er der jo reelt ingen fordel ved hverken braklægningsstilskud eller andre hektartilskud. Fordelen er nemlig kapitaliseret, og den nye landmand er lige vidt.

Derfor bliver landbrugserhvervet ved med at være trængt, og det offentlige er nødt til at blive ved med at give den oprindelige støtte samt nye støtteordninger i dårlige tider.

Nu er der det ved alle støtteordninger, at jo større man er, jo flere kroner får man udbetalt i støtte. Derfor vil der være et stort pres på for at blive større. Strukturudviklingen er ingen naturlov; den er samfundsskabt.

Også afskrivningsreglerne fremmer denne effekt. Jo mere man investerer i produktionsapparatet, jo mere kan man spare i skat, men man er nødt til at blive ved for at genvinde afskrivningerne. Ellers skal skattebetalingen alligevel falde på et tidspunkt. Derved ser vi investeringer, der ikke ville have været foretaget, hvis mere nøgterne forhold havde været bestemmende. Overvejelser som: Kan en lille tidsbesparelse pr. ko i malkestalden betale for renter og afdrag på ombygningen, og har jeg lyst til, at der så samtidig vil være 20 flere køer at tage sig af og malke to gange om dagen? – de overvejelser glider i skyggen af afskrivningsreglernes bestemmelser.

Afskrivningsreglerne forrykker den naturlige balance for, hvad der er sund fornuft, og afskrivningsreglerne er nødt til at blive ved med at eksistere, fordi landmanden betaler renter og afdrag på en købspris, der er sat efter, at disse afskrivningsmuligheder findes. Det er så absolut skruen uden ende.

Endelig gør pesticider og kunstgødning det muligt at specialisere sig i kun at have f.eks. æglæggende høner eller slagtesvin. Uden disse kunstige hjælpemidler var alle nødt til at have nogle køer eller får til at tage sig af det grovfoder, der nødvendigvis er i et varieret og mere naturligt og sundt sædskitte.

Men strukturudviklingen er ingen naturlov. I vuggegave fik vi den menneskelige intelligens og planlægningsevne. Derfor kan vi også ved at handle fornuftigt påvirke udviklingen, også strukturudviklingen.

Det, der skal til, det, der skal forhindres, er, at markedskræfterne sluger fortjenesten af det arbejde, som samfundet har ydet, det være sig i form af tilskud eller en omfattende landbrugsforskning. Samfundet bliver taget gevaldigt ved næsen, når det først udbetaler ved kasse 1 i form af tilskud og siden modtager regningen for oprydningen af forurenet jord og vand, alt imens landskabet ændrer sig med rydning af levende hegn, vandhuller og levende åndehuller i det hele taget.

Lad os lige dvæle ved, hvor meget det egentlig koster at holde et giftigt landbrug med forfulgte landmænd i gang, og hvor der er færre og færre arbejdspladser i mere og mere ammoniakfyldte stalde. Ifølge Finansministeriets finansredegørelse 1996 udgør den samlede støtte, dels i form af markedsprisstøtte, dels støtte over henholdsvis EU-budgetterne og nationale midler, omkring 300.000 kr. i gennemsnit for hver af landbrugets godt 66.000 bedrifter, altså i alt 20 mia. kr.

Støtten kan jo oplagt sammenlignes med, at landbruget sælger varer for i alt 43 mia. kr. om året. Men læser man videre i landbrugets regnskabsstatistik for 1995-96, kan man se, at der for at producere disse for 43 mia. kr. landbrugsvarer blev brugt rå- og hjælpestoffer for 20 mia. kr. Andre driftsomkostninger var brug af produktionsapparatet, der beløb sig til 15 mia. kr., og endelig var der nettorenteudgiften på 10 mia. kr., altså i alt 45 mia. kr. om året. Så der sættes penge til.

Al indkomst til landbofamilien kommer derved fra tilskuddene og udearbejdende ægtefæl-